Päivämäärä	Diaarinro
4.4.2017	H 184/17

Lakivaliokunnalle

Viite: Lakivaliokunnan lausuntopyyntö 23.3.2017, KAA 3/2016 vp

Lausunto äitiyslakia koskevasta kansalaisaloitteesta

Lakivaliokunta on pyytänyt korkeimmalta hallinto-oikeudelta asiantuntijalausuntoa kansalaisaloitteesta KAA 3/2016 vp, jossa esitetään äitiyslain säätämistä koskevan, oikeusministeriön työryhmämietinnön 50/2014 ja siitä saadun lausuntopalautteen pohjalta oikeusministeriössä laaditun esitysehdotusluonnoksen mukaisena. Kansalaisaloitteen tavoitteena on säännellä äitiyttä isyyslakia mallina käyttäen muun muassa naisparien hedelmöityshoitotilanteisiin liittyvien oikeudellisten kysymysten ratkaisemiseksi.

Pyydettynä asiantuntijalausuntona esitetään seuraavaa:

Ehdotettu äitiyslaki ja siihen liittyvät muut lainsäädäntömuutokset koskevat pääasiallisesti yleisten tuomioistuinten tuomiovallan piiriin kuuluvia kysymyksiä. Hallintolainkäyttöä koskisi suoraan äitiyslakiluonnoksen 12 §:n 1 momentti, jossa säädetään muutoksenhausta äitiyden selvittämisen keskeyttämistä koskevissa asioissa. Säännös vastaa soveltuvin osin uuden isyyslain (11/2015) 14 §:n 1 momenttia.

Äitiyslakiluonnoksen 12 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin lastenvalvojan päätöksiin äitiyden selvittämisen keskeyttämisestä tai sen aloittamisesta uudelleen haettaisiin muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Jatkovalitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttäisi hallintolainkäyttölain 13 §:n mukaisilla perusteilla myönnettyä valituslupaa.

Ehdotus on tältä osin sopusoinnussa hallintolainkäytön yleisten kehittämisperiaatteiden kanssa. Kysymyksessä olevien asioiden lukumäärä voidaan myös arvioida niin vähäiseksi, ettei sillä ole vaikutuksia hallinto-oikeuksien tai korkeimman hallinto-oikeuden toimintaan.

Ehdotukseen sisältyvästä, äitiyslaista johtuvasta elatustukilain muutoksesta ei ole huomautettavaa. Hedelmöityshoitolain 2 §:n 2 kohdassa olevan, hoitoa saavan parin määritelmän ulottaminen naispareihin tilanteessa, jossa sijaissynnytyksiä ei esitetä sallittaviksi, voi merkitä miesparien asettamista epäedulliseen asemaan suhteessa eri sukupuolta oleviin pareihin ja naispareihin. Tätä kysymystä ei ole arvioitu ehdotuksen suhdetta perustuslakiin ja säätämisjärjestystä koskevassa kohdassa.

Oikeusneuvos Niilo Jääskinen